

Kunnskapsdepartementet  
Kirkegata 18  
0153 Oslo

Oslo, 2. november 2017

## **Høringsnotat – Forskrift om private universiteter, høyskoler og fagskoler – Krav til regnskap mv.**

Viser til brev fra Kunnskapsdepartementet av 4. september 2017 med referanse 17/4176, der kunnskapsdepartementet ber om tilbakemelding på høringsnotatet «Forskrift om private universiteter og fagskoler – Krav til regnskap mv. Handelshøyskolen BI takker for muligheten til å komme med tilbakemeldinger på dette. I vårt høringsnotat har vi brukt noen eksempler fra vår egen virksomhet for å belyse våre synspunkter.

Innledningsvis ønsker Handelshøyskolen BI å påpeke at en høyskole som er organisert som en frittstående, selveiet stiftelse med formål om å drive forskning og undervisning og som i tillegg er institusjonsakkreditert av NOKUT ikke kan forstås annerledes enn at all aktivitet institusjonen bedriver er innenfor rammen av § 1-3 og også innenfor den akkrediterte virksomheten.

Handelshøyskolen BI har i dag ca 20% av sine inntekter gjennom statsstøtte, og ca 80% av inntektene stammer fra egenbetaling fra studenter og næringsliv. Dette betyr at Handelshøyskolen BI er svært utsatt for svingninger i etterspørselen etter våre studier, og har for å kunne bygge solide fagmiljøer som skal hevde seg nasjonalt og internasjonalt, behov for en solid egenkapital for å kunne møte fremtidige svingninger. Handelshøyskolen BI er en stor utdanningsaktør innenfor heltidsstudier, i tillegg er vårt volum på etter- og videreutdanning betydelig også i en europeisk målestokk.

### **§ 1 Virkeområde**

Handelshøyskolen BI har ingen innvendinger på forskriftens virkeområde.

### **§ 2 Regnskapsmessig skille mellom akkreditert virksomhet og ikke-akkreditert virksomhet**

#### **Segmentregnskap**

Handelshøyskolen BI støtter at institusjonene skal ha oversikt og kontroll på at midler fra departementet og studentenes egenbetaling ikke skal gå til å støtte aktivitet som er definert utenfor §1-3 i Universitets- og høyskoleloven. Handelshøyskolen BI mener imidlertid at å innføre balansekrav på segmentregnskapet er unødig kompliserende, representerer liten nytteverdi, og vil kreve at mer administrative ressurser må benyttes på regnskapsføring med den konsekvens at mindre midler blir tilgjengelig for aktivitet rettet mot studentene. Bakgrunnen for dette er at i en institusjon som Handelshøyskolen BI, så er all aktivitet svært integrert, spesielt på etter- og videreutdanningsmarkedet. Det er ikke egne ressurser som benyttes til en bestemt aktivitet, men ressurser benyttes i stor grad på tvers av virksomhetens kurstilbud. Balansekravet vurderes å være byråkratiserende og et skritt i gal retning når sektoren pålegges avbyråkratisering gjennom ABE-reformen. Handelshøyskolen BI mener også det må foretas en vurdering av vesentligheten av

virksomhet som faller utenfor departementet definisjon med krav om eget segmentregnskap før et slikt krav gjøres gjeldende.

### **Formålsbestemmelsene i universitets- og høyskoleloven**

Det er viktig at kravet til segmentregnskap ikke medfører utilsiktede konsekvenser.

Handelshøyskolen BI støtter den overordnede definisjonen av akkreditert virksomhet og virksomhet som ligger innenfor formålsbestemmelsene i universitets- og høyskoleloven som et segment slik som det fremkommer i §2(2). Handelshøyskolen BI mener imidlertid at de eksempler departementet viser til, vedrørende aktivitet som omfattes av kravet til økonomisk skille fra akkreditert del, ser bort i fra viktige forhold ved disse aktivitetene som gjør at det kan være fornuftige grunner til at slik aktivitet ikke skal ligge utenfor den akkrediterte virksomheten i regnskapet. Departementets eksempel på virksomhet som omfattes av kravet til økonomisk skille fra akkreditert del, støttes derfor ikke slik dette fremstår i høringsnotatet. Bakgrunnen for dette er som følger:

Som eksempel nevner departementet «Utdanningsvirksomhet som ikke er akkreditert, inkludert kveldskurs, webkurs, mv.». Handelshøyskolen BI er av den oppfatning at for at et kurs skal være akkreditert, så er det bestemte kvalitetskrav som gjelder. I tillegg skal kurset avsluttes med en eksamen og gis studiepoeng. Innenfor etter- og videreutdanning, tilbyr Handelshøyskolen BI et begrenset antall kurs som ikke har eksamen og ikke gis studiepoeng. Denne aktiviteten er delvis for å teste ut nye produkter i markedet før de skaleres opp og kan inngå i våre gradsgivende studier, eller for å tilby forskningsbasert undervisning til virksomheter hvor eksamen og studiepoeng ikke er avgjørende. Se link for eksempel på et slikt studietilbud <https://www.bi.no/studier-og-kurs/executive/executive-short-programmes/>.

I denne sammenheng er det viktig for Handelshøyskolen BI å understreke at dette er utdanningstilbud som er forskningsbasert og bygger på våre fremste faglige. Nettopp denne interaksjonen med næringslivet er svært viktig også for å bringe vår kunnskap ut til næringslivet. Dersom slik aktivitet, bare fordi det ikke avlegges eksamen, skal omfattes av krav til eget segmentregnskap, mener Handelshøyskolen BI det kan være ødeleggende ettersom slike produkter befinner seg på starten av et produktets livssyklus og vil medføre investeringer som ikke nødvendigvis gjør dette lønnsomt på kort sikt. Innovasjon i nye produkter som bygger på et sterkt fagmiljø er avgjørende for å ha en plass i et fremtidig utdanningssystem for et kunnskapsbasert Norge, og da må man være villig til å investere.

Handelshøyskolen BI mener at så lenge et kurstilbud er rettet mot egne studenter, bør det ikke kreves at dette skal legges i et eget segmentregnskap utenfor den akkrediterte virksomheten. Dette fordi et slikt tilbud eksisterer for å øke læringsutbyttet og utvikle ferdigheter blant studentene. Dette mener Handelshøyskolen BI bygger opp under departementets sektormål. Det kan også nevnes at Handelshøyskolen BI som et ledd i en ønsket internasjonalisering, har mange internasjonale studenter, og et eksempel på et kurs som tilbys disse for å sikre integrering og deltakelse det norske samfunnet, er norskkurs. Norskkurset har ingen eksamen, og er således ikke en akkreditert utdanning, men anses som svært viktig tiltak for internasjonale studenter som skal fungere i det norske samfunn en periode. Slike kurstilbud som bygger opp under det akkrediterte tilbudet mener Handelshøyskolen BI ikke må omfattes av krav til eget segmentregnskap bare fordi det ikke har en eksamen og studiepoeng.

Et annet eksempel departementet viser til er «Utleie av lokaler». Handelshøyskolen BI har i utgangspunktet forståelse for at slik aktivitet ikke er en del av det institusjonene skal drive med. Imidlertid mener Handelshøyskolen BI det er urimelig å kreve at dette legges i et eget segmentregnskap hvor det ikke tillates overføring av midler fra den akkrediterte virksomheten, uten å i hvert enkelt tilfelle vurdere bakgrunnen for denne aktiviteten. Bakgrunnen for at Handelshøyskolen BI mener dette, er som følger:

Høsten 2005 samlokaliserte Handelshøyskolen BI sin virksomhet i Nydalen. Et av tiltakene var å etablere et eget studenthus etter modell fra flere offentlige høyskoler for å skape et godt studentmiljø rundt våre heltidsstudenter. Etter noen års drift viste dette seg å fungere dårligere enn antatt og satstingen gikk med underskudd. I samråd med studentforeningene valgte Handelshøyskolen BI å legge ned aktiviteten i de eksterne lokalene og lage et mindre tilbud i virksomhetens egne lokaler. Dette resulterte i at BI satt igjen med leieforpliktelser frem i tid som det ikke var mulig å komme ut av uten betydelige kostnader. Etter en helhetsvurdering valgte man da å fremleie lokalene til andre eksterne virksomheter uten tilknytning til Handelshøyskolen BI for å redusere fremtidig tap. Utleien skjedde med bruk av utleiemegler for å sikre markedsmessige vilkår, men det viste seg umulig å oppnå leiebetingelser som dekket husleieforpliktelsen i lokalene. Fremleie ble likevel gjort for å redusere virksomhetens fremtidig tap ved alternativt å la lokalene stå tomme.

Eksempelet her viser her et tilfelle hvor studentaktivitet som var skapt under den akkrediterte virksomheten, og som er anerkjent i høringsnotatet som en aktivitet som ligger inn under den akkrediterte virksomheten, ikke kunne videreføres uten betydelige tap for virksomheten. I høringsnotatet defineres all utleie av lokaler utenfor den akkrediterte virksomheten, og det skal ikke skje overføring av midler fra akkreditert til ikke-akkreditert virksomhet. Det vil i overnevnte tilfelle ikke være mulig for Handelshøyskolen BI å drive denne tapsreduserende aktiviteten uten tilførsel fra den akkrediterte virksomheten. Dersom det ikke kan tilføres midler fra den akkrediterte virksomheten til overnevnte ikke-akkrediterte virksomhet i henhold til departementets definisjon, har ikke Handelshøyskolen BI annet valg enn å si opp dagens fremleiekontrakter og la lokalene stå tomme. Dette for at kostnaden da blir liggende innenfor den akkrediterte virksomheten (det foregår ikke lenger utleie av lokaler). Alternativt må det innledes samtaler med utleier om å kjøpe seg ut av kontraktene. Begge disse to alternativene vil være svært ugunstige da de begge medfører betydelige merkostnader. Etter BIs oppfatning er ikke dette god anvendelse av midler fra studenter eller departementet.

Et annet eksempel er når Handelshøyskolen BI, som eier et bygg i Nydalen på 72.000m<sup>2</sup>, leier ut et svært begrenset areal tilsvarende 2.500 m<sup>2</sup> fordi virksomheten selv ikke på nåværende tidspunkt har behov for disse lokalene. Utleien skjer via utleiemegler for å sikre markedsmessige vilkår, og er et økonomisk bidrag inn mot den akkrediterte virksomheten. Alternativene er at lokalene står tomme, hvilket er dårlig økonomi. Å forutsette at man til en hver tid selv har 100% egenutnyttede lokaler er urimelig, da utleie er et viktig virkemiddel når aktivitet opp- eller nedjusteres. Slik utleie av lokaler mener Handelshøyskolen BI bør tillates innenfor den akkrediterte delen av regnskapet.

På bakgrunn av overnevnte, mener Handelshøyskolen BI at utleie av lokaler som et ledd i å redusere fremtidig tap ved at lokalene blir stående tomme må defineres innenfor den akkrediterte virksomheten, så lenge årsaken til denne virksomheten er aktivitet som tidligere lå innenfor den

akkrediterte aktiviteten. Det samme gjelder dersom det kun dreier seg om utleie for å optimalisere bruk av arealer som institusjonen for øyeblikket ikke har bruk for. Øvrig kommersiell utleieaktivitet støttes at skal føres i et eget segmentregnskap.

#### **Øvrige eksterne krav til segmentregnskap**

Handelshøyskolen BI ønsker å gjøre departementet oppmerksom på at skattemyndighetene allerede pålegger en institusjon som driver næringsutleie å avlegge et skatteregnskap som grunnlag for utligning av næringskatt. Da kravet fra Kunnskapsdepartementet synes å være avvikende fra skattemyndighetenes, må institusjoner som Handelshøyskolen BI utarbeide to ulike regnskaper for samme utleieaktivitet. Kravet om eget segmentregnskap utover det som kreves for å tilfredsstille skattelovgivningen oppleves unødig kompliserende.

#### **Krav til balanseregnskap**

Handelshøyskolen BI ønsker å påpeke at et segmentregnskap på balansenivå, må til enhver tid ha sin forholdsmessige andel av institusjonens balanse. I en integrert organisasjon som Handelshøyskolen BI vil dette bety at når aktivitetens omfang endres, så vil også de balansemessige verdiene måtte endres. Dette gjør det krevende å etablere en fast inngående balanse.

#### **Krav til revisor**

Som et ledd i revisjon av stiftelser, må ekstern revisor hvert år i revisorberetningen uttale seg om stiftelsen er forvaltet og om utdelinger er foretatt i samsvar med lov, formål og vedtektene for øvrig jf. Stiftelsesloven §44. For Handelshøyskolen BIs vedkommende betyr dette at ekstern revisor hvert år både kontrollerer for og avrapporterer til Stiftelsestilsynet at BIs aktivitet er innenfor formålet (forskning og utdanningen innenfor økonomisk-/ administrative fag) og at midlene går til å realisere formålet. Eventuelle avvik vil bli rapportert. I Stiftelseslovens krav ligger en rimelighetsvurdering av sideordnet aktivitet som det kan være interessant for Kunnskapsdepartementet å ta nærmere i øyesyn.

### **§ 3 Krav til noter i årsregnskapet**

c) Handelshøyskolen BI støtter ikke kravet om segmentregnskap i balansen når denne aktiviteten anses som uvesentlig. Handelshøyskolen BI støtter heller ikke departementet eksempler på aktivitet som omfattes av kravet til økonomisk skille fra akkreditert slik det fremstår i høringsnotatet. Bakgrunnen for dette er beskrevet i vår tilbakemelding under §2.

For virksomhet som klart er definert utenfor lovens formålsbestemmelser støttes notekravet i forslaget.

### **§ 4 Oppbevaringsplikt for regnskapsmateriale**

Handelshøyskolen BI mener at oppbevaringsplikten for regnskapsmateriale bør følge bestemmelsene i regnskapsloven. I regnskapsloven §13 gis det adgang til utvidet oppbevaringstid av nærmere angitte typer primærdokumentasjon når det finnes nødvendig av hensyn til pliktig regnskapsrapportering eller skatte- og avgiftskontroll. Departementets krav om utvidet oppbevaringstid på sekundærdokumentasjon bør kun kreves gjennom enkeltvedtak der dette finnes nødvendig.

## **§ 5 Nærstående**

Handelshøyskolen BI støtter at det nå anlegges en etterprøvable definisjon av nærstående. BI støtter også kravet om skriftlig dokumenterte avtaler mellom nærstående. Det er imidlertid viktig for Handelshøyskolen BI å understreke at vi er en selveiende stiftelse og ikke har noen eiere som kan ta ut midler fra vår virksomhet. Våre datterselskaper er 100% eid av Stiftelsen Handelshøyskolen BI, så transaksjoner med disse vil heller ikke kunne tilfalle andre interessenter enn stiftelsen.

Handelshøyskolen BI ber departementet vurdere grensen på kr 10.000 i §5(4) ut fra virksomhetens størrelse og ikke ha en fast grense som omfatter alle virksomhetene uavhengig av størrelse.

## **§ 6 Overføring av driftstilskudd**

Handelshøyskolen BI mener det er svært viktig at utdanningsinstitusjoner gis rom for å ha en solid egenkapital for å kunne møte svingninger i markedet og kunne ta større investeringer. Det er viktig at hensynet til likviditet ikke undervurderes når institusjonens egenkapital skal vurderes. Det fremstår noe uklart ut fra departementet vurderinger hvorvidt §6(2) knyttet til dokumentasjon kun skal gjelde ytterligere oppbygning av egenkapital eller om den skal dekke akkumulert egenkapital. En dokumentasjon av hvordan og innenfor hvilken tidsramme akkumulert egenkapital skal tilbakeføres til driften av akkrediterte formål, fremstår som urealistisk og uansvarlig slik punktet i dag kan tolkes.

Videre bør departementet vurdere hvorvidt kravene i forskriften kan tolkes å være i motstrid med krav styrerepresentanter møter i aksjeloven, stiftelsesloven og regnskapsloven, samt fra finansieringsinstitusjoner ved låneopptak i forbindelse med utvikling av infrastruktur. Som eksempel på et slikt krav, kan det nevnes at BI gjennom lånebetingelsene med DNB har krav til både rentedekningsgrad og EBITDA/NIBD som grunnlag for sine lånevilkår. Dersom våre resultater svekkes vil vi kunne komme i en situasjon hvor vår finansieringskostnad øker og mindre penger vil komme studentene til gode.

## **§7 Meldeplikt**

Handelshøyskolen BI har ingen innvending

## **§8 Særskilt om avvikling av ikke akkreditert virksomhet**

Handelshøyskolen BI har ingen innvending

## **§9 Tvangsmulkt**

Handelshøyskolen BI har ingen innvending

## **§10 Overtredelsesgebyr**

Handelshøyskolen BI har ingen innvending

## §11 Tilbaketrekking av akkreditering og godkjenning

Handelshøyskolen BI har ingen innvending

Avslutningsvis ønsker Handelshøyskolen BI å gjøre departementet oppmerksom på at all vår aktivitet har vært vurdert å falle inn under universitets- og høyskolelovens formålsbestemmelser, og således har det ikke vært levert noe segmentregnskap for ikke-akkreditert virksomhet.

Spørsmål knyttet til Handelshøyskolen BI sitt høringssvar best rettet til økonomidirektør Thomas Hvamstad. Telefon 464 10 348 eller epost [Thomas.Hvamstad@bi.no](mailto:Thomas.Hvamstad@bi.no)

Vennlig hilsen



Inge Jan Henjesand  
Rektor



Thomas Hvamstad  
Økonomidirektør